

UIT DE PRAKTIJK

Tien manieren om de mist in te gaan.

Hulpverlening bij relatieproblemen

Aan hulpverleners gaat een vraag om hulp vooraf. Niet zelden is het echter onduidelijk of er wel echt hulp wordt gevraagd en als het dan al zo is, welke hulp men op het oog heeft. Vooral de manier waarop mensen hun huisarts om hulp bij leefproblemen kunnen vragen – of lijken te vragen – vertoont overeenkomsten met het spelen van ganzenbord. Voor men het weet is men in de put beland of moet men opnieuw beginnen.

Er zijn tenminste tien verschillende manieren te bedenken om tijdens de tocht van start naar eindpunt – het ontvangen van hulp bij het hanteren of oplossen van een leefprobleem – de mist in te gaan. De vraag of hulp, zoals wij deze als hulpverleners voor ogen hebben, ook als hulp wordt ervaren door degeen, die wordt geacht om hulp te hebben gevraagd, laten wij nu maar even buiten beschouwing.

Laten wij ons verplaatsen in de situatie van het echtpaar X en zien wat er allemaal fout kan gaan. De X-en zijn 40 jaar en zij zijn op dit moment eigenlijk fiks op elkaar uitgekoken. De irritatie over en weer komt niet duidelijk aan de oppervlakte omdat het immers zo'n gedoe is na een uiting van emoties alles weer een beetje in het oude gareel te duwen. In navolging van het modewoord kan er bij de X-en gesproken worden van relatieproblematiek. Eén van de plaatsen waar relatieproblemen vaak onmiskenbaar zijn is in bed. Dat is ook bij de X-en het geval. X heeft maar zelden meer zin om met zijn vrouw te vrijen en als het er toch van komt dan wil het vaak niet. X is af en toe impotent.

Mevrouw X is daardoor flink in de war geraakt; zij voelt zich verdrietig en reageert geïrriteerd op alles wat haar man doet en vooral ook laat. De tijdelijke wapenstilstand in huize X houdt in dat na het laatste televisienieuws X gaapt, benadrukt hoe moe hij is, hoe hij morgen op de zaak weer zal worden afgepeigerd en hij slaapt al voordat mevrouw haar gezicht en haar haar heeft gedaan.

Eerste manier

Zij kan op haar beurt absoluut niet in slaap

vallen en ligt zich in het donker te verbijten over de manier waarop zij met elkaar omgaan. Vroeg of laat gebeurt er iets waardoor de wapenstilstand op de tocht komt. Dan kan er een min of meer omzichtige poging worden gedaan om de huisarts te benaderen. Veel kan er dan verkeerd gaan. De eerste manier waarop de X-en de mist in kunnen gaan is als mevrouw X de doktersassistente belt om een recept voor slaaptabletten en deze zonder meer krijgt. Het „probleem” wordt niet ontdekt, alles blijft letterlijk en figuurlijk toegedekt.

Tweede manier

De tweede manier doet zich voor wanneer de assistente mevrouw X zegt dat zij zomaar geen slaaptabletten kan krijgen maar op het spreekuur bij de huisarts moet komen. Mevrouw X raakt in paniek, zegt dat zij niet van plan is een heel consult te betalen voor die twintig slaaptabletjes en zij gooit de haak erop.

**DR. H. LAMBERTS,
HUISARTS TE ROTTERDAM**

Derde manier

De heer X voorziet vervolgens in de derde manier om de mist in te gaan. Onder druk van zijn vrouw gaat hij naar het spreekuur voor iets „versterkends”, omdat hij zo „futloos” is. Hij krijgt vlot zonder verder gepraat zijn zin en dat heeft natuurlijk evenmin iets met het werkelijke probleem te maken.

Vierde manier

De vierde manier gaat zo. De huisarts doet bij X een uitvoerig onderzoek inclusief de reeks laboratoriumbepalingen die „en vogue” zijn. Omdat de meeste bepalingen, inclusief de meetfout, rond drie procent van de gezonde onderzochten ten onrechte als „abnormaal” karakteriseren, loopt X bij een modern screeningsonderzoek met zo'n vijftien bepalingen een fikse kans met een „abnormale” uitslag te worden geconfronteerd. Bovendien wordt hij door al deze onderzoeken gesterkt in het idee dat hij ziek is.

Vijfde manier

Soms komt er de vijfde mogelijkheid tot mislukking uit voort. De internist moet X nu maar eens helemaal door de molen halen. Uiteindelijk zal dan wel blijken dat er „niets aan de hand” was en het slechts om loos alarm ging. Weliswaar vindt er een leverpunctie plaats, maar de uitslag ervan is zo geruststellend, dat er geen aanleiding voor een absoluut alcoholverbod bestaat. Nu weten wij het tenminste zeker, X is definitief afgebluft.

Zesde manier

Met misser nummer zes komen wij al iets dichterbij huis. De huisarts accepteert de klacht over vermoeidheid niet zonder meer en hij bespreekt met X de mogelijke achtergrond ervan. X komt niet voor de draad en begint een heel verhaal over zijn vermeende overbelasting op het werk. De huisarts raadt X aan twee weken thuis te blijven om „bij te komen”. Dit doet natuurlijk helemaal de deur dicht. Zonder alibi twee weken lang elke avond uiterst uitgeslapen en vol bange verwachtingen naar bed!

Zevende manier

De zevende misser doemt op wanneer X tenslotte toch met zijn werkelijke probleem op de proppen komt en de huisarts daar niet voor open staat. Deze is bijvoorbeeld door zijn eigen problematiek niet in staat X behoorlijk tegemoet te treden of hij heeft gewoon geen tijd of geen zin. Hij ontloopt X door hem „gerust” te stellen onder het motto, dat met de tijd veel vanzelf overgaat.

Achtste manier

Als uitbreiding hiervan kan het met de achtste misser nog zover komen dat X gedurende zes weken „hormoon”-injecties krijgt en daarmee in elk geval een alibi voor tenminste dezelfde periode. Hij is nu immers onder behandeling.

Negende manier

Bij nummer negen stort de huisarts zich vol enthousiasme op het probleem van de heer X – mevrouw X is geleidelijk aan van het hulpverleningstoneel verdwenen – en geeft een gedetailleerd gedragsschema uit de seksuologische koker van Masters en Johnson. Hij overspoelt X daarbij met zijn eigen betrokkenheid. Thuis worden de goedbedoelde seksuele gymnastiekoefeningen met een sneer afgedaan. Eventueel komt het nog zover dat X een paar weken later zijn huisarts gaat vertellen dat het allemaal prima geholpen heeft om zo in elk geval de dokter, die zo z'n best deed niet teleur te stellen en hem in elk geval een impotent gevoel te besparen.

Tiende manier

Het dichtst bij een oplossing komt het echtpaar X wanneer de huisarts het probleem ziet als een relatieprobleem tussen man en vrouw, wat betekent dat zijzelf samen een oplossing moeten vinden, waarbij zij door iemand kunnen worden geholpen wanneer zij dat zelf willen.

De hulpverlening bij relationele problemen is niet gemakkelijk en lang niet iedereen is daartoe in staat. In dit geval verwijst de huisarts de X-en naar een maatschappelijk werker, die immers juist hulp bij relatieproblemen kan geven. De verwijzing lukt niet om-